

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

politikontoret@jm.dk
mre@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888

MOBIL 9132 5673
MABR@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/02331-2

1. NOVEMBER 2018

HØRINGSSVAR VEDRØRENDE FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF POLITILOVEN (FRIHEDSBERØVELSE)

Justitsministeriet har ved mail af 5. oktober 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af politiloven (frihedsberøvelse).

Instituttet bemærker indledningsvist, at det er positivt, at Justitsministeriet tager initiativ til at korrigere dansk lovgivning i overensstemmelse med menneskeretten og den seneste praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

UDKASTET TIL LOVFORSLAG

Justitsministeriet foreslår, at frihedsberøvelsesbegrebet i politiloven skal præciseres, således at frihedsberøvelsesbegrebet i loven bliver svarende til frihedsberøvelsesbegrebet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5. Den gældende politilov stiller strengere krav til politiet, forstået på den måde, at et indgreb, der ikke er en frihedsberøvelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, godt kan være en frihedsberøvelse efter politiloven.

Ændringen skal ses med baggrund i Højesterets dom af 7. februar 2018, om hvorvidt politiets indgreb mod uroligheder i forbindelse med en gadefest ("*Reclaim the Streets*") i København i 2014 var en frihedsberøvelse, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 15. marts 2012 i sagen *Austin m.fl. mod Storbritannien*. I Austin-sagen traf Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afgørelse om, at det ikke udgjorde en frihedsberøvelse i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5's forstand, at politiet ved hjælp af afspærringer forhindrede ca. 1.500 demonstranter og andre tilstedeværende i at forlade en plads i London i ca. 7 timer.

Ændringen vil indskrænke området for, hvad der efter politiloven udgør en frihedsberøvelse. Dette indebærer, at politiet – betinget af situationen – i konkrete tilfælde i højere grad vil kunne tilbageholde personer uden, at det udgør en frihedsberøvelse af personen, så længe tilbageholdelsen ikke har karakter af en frihedsberøvelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Forslaget indebærer ifølge bemærkningerne ikke en ændring af, hvornår betingelserne for at foretage frihedsberøvelse efter politiloven er opfyldt, herunder hvornår en frihedsberøvelse konkret vil være proportional.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Instituttet noterer sig, at udkastet til lovforslag vil indebære en direkte implementering af proportionalitetsvurderingen i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5 i politiloven.

Instituttet gør i den forbindelse opmærksom på, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sin praksis (blandt andet Austin-dommen, nævnt ovenfor) i forhold til et indgrebs proportionalitet konkret vurderer intensiteten af et specifikt indgreb, såsom en tilbageholdelse eller en frihedsberøvelse. Domstolen vurderer intensiteten i forhold til den kontekst og person(er), som indgrebet anvendes over for.¹ Domstolen har således i andre situationer, hvor der ikke har været samme ordens- og sikkerhedshensyn som i Austin-sagen, fortolket konventionens artikel 5 og definitionen af frihedsberøvelse mere restriktivt.²

Et indgreb, som ligger uden for konventionens frihedsberøvelsesbegreb i ét tilfælde, vil således ikke nødvendigvis falde uden for samme frihedsberøvelsesbegreb i andre tilfælde. Såkaldt optisk følge, hvor politiet følger og eventuelt omslutter demonstranter fra et sted til et andet, således at personerne ikke kan forlade gruppen undervejs, vil derfor i nogle tilfælde ikke være en frihedsberøvelse, hvorimod det i andre kan blive vurderet at være det. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis det anvendes over for en person eller en mindre gruppe af personer under andre ydre omstændigheder end dem, der f.eks. var tilstede i forbindelse med demonstrationen "Reclaim the Streets".

Som følge af, at politiet nu fremover skal følge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis vedrørende frihedsberøvelsesbegrebet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, bør Justitsministeriet i

---

¹ Se Guzzardi mod Italien (25/11/1980), Gillan mod Storbritannien (12/01/2010), Austin m.fl. mod Storbritannien (15/3/2012) og Engel mod Holland (8/6/1976).

² Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer, 3. udgave. (2011), Peer Lorentzen m.fl., artikel 5, side 288-289.

bemærkningerne til lovforslaget redegøre for domstolens praksis inden for området.

Instituttet gør endvidere opmærksom på, at en fysisk tilbageholdelse også er et indgreb i bevægelsesfriheden efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions Tillægsprotokol 4, artikel 2.

Instituttet anbefaler, at:

- Justitsministeriet i lovforslaget redegør for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis vedrørende frihedsberøvelsesbegrebet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 5.
- Justitsministeriet i lovforslaget redegør for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis vedrørende bevægelsesfriheden i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions Tillægsprotokol 4, artikel 2.
- Justitsministeriet sørger for at give politiet behørig vejledning i takt med at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis udvikler sig.

Med venlig hilsen

Matias Røjle Bruun

JURIDISK RÅDGIVER